

3) відхід від лінгвістичної чистоти і правильності та пріоритетність демократичного громадянства, відкритості до різних культур вказують на те, що соціальне і навчальне середовище набувають багатомовного характеру. Це висуває нові завдання перед сферою педагогічної освіти, від якої очікується гнучкість і відпрацювання інструментів, здатних підготувати вчителів адекватно реагувати на зміни, що відбуваються. Освітні пріоритети зміщуються на індивіда і на вимоги середовища. Метою оволодіння мовою особою стає не компетентність з іноземної мови, а комунікативна компетентність, що базується на потребах конкретних ситуацій спілкування. Замість прагнення бути успішності в оволодінні мовою на рівні певних стандартів стає важливим формування толерантності до використання мовної «суміші» і «гібридності».

В умовах України певна соціокультурна ізольованість держави уповільнює реалізацію євроінтеграційних прагнень і призводить до того, що значна частина громадян України поки ще не відчувають себе причетними до європейської культури та історії, а відтак не ідентифікують себе як європейці. Причинами цього є слабка інтегрованість в європейський інформаційно-комунікаційний простір і фактичне існування «мовного бар'єру» для значної кількості громадян.

Отже, розв'язанню проблеми може посприяти врахування завдань, визначених європейськими дослідниками і фахівцями сфери іншомовної освіти.

Комплекс завдань і викликів у сфері іншомовної освіти зумовлює доцільність вивчення й аналізу розмаїття змістових та організаційних питань навчання й вивчення іноземних мов на різних освітніх рівнях і способи їх розв'язання у провідних державах світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Detecting and Removing Obstacles to the Mobility of Foreign Language Teachers Final Report / A Report to the European Commission Directorate General for Education & Culture [Електронний ресурс], July 2006.–87 p. – Режим доступу: http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/06/detect_removing_en.pdf
2. European Profile for Language Teacher Education / Final Report / A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture / Written by Michael Kelly, Michael Grenfell, Rebecca Allan, Christine Kriza and William McEv [Електронний ресурс], September 2004. – 124 p. – Режим доступу: www.lang.soton.ac.uk/profile/report/MainReport.rtf
3. Globalisation, Modernity and Language: New Perspectives on LANGUAGE in education / The EUNoM report [Електронний ресурс], September 2012. – 62 p. – Режим доступу : <http://eunom.uoc.edu>.
4. Williams G. The Knowledge Economy, Language and Culture / G. Williams. – Bristol, Multilingual Matters: Buffalo and Toronto, 2010. – 243 p.
5. Williams G. Trends in European Language Education / G. Williams, M. Strubell, G.O. Williams // The Language Learning Journal. – 2013. – Volume 41, Issue 1. – P. 5–36.

УДК 373.5.016:811.111:004.9

Кужель О. М.

викладач Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ

Стаття присвячена опису основних етапів перевірки методики навчання англomовного читання учнів 5-го класу основної школи за допомогою мультимедійної комп'ютерної програми. Сформульовано мету та гіпотезу дослідження, описано структуру методичного експерименту та проаналізовано його результати.

Ключові слова: читання, мультимедійна комп'ютерна програма, учні основної школи, методичний експеримент.

Кужель О. Н. Организация экспериментальной проверки методики обучения англоязычному чтению учащихся основной школы с помощью мультимедийной компьютерной программы. Статья посвящена описанию основных этапов проверки методики обучения англоязычному чтению учащихся 5 класса основной школы с помощью мультимедийной компьютерной программы. Сформулирована цель и гипотеза исследования, описана структура методического эксперимента и проанализированы его результаты.

Ключевые слова: чтение, мультимедийная компьютерная программа, учащиеся основной школы, методический эксперимент.

Kuzhel O. Organization of experimental verification of the effectiveness of the methodology for teaching English reading of the pupils of the secondary school with the help of multimedia computer program. The article describes the main stages of verification of methods of teaching English reading of the 5th form pupils of the secondary school with the help of multimedia computer program. Goals and hypotheses of the study are formulated, the structure of methodological experiment is described and its results are analyzed.

Key words: reading, multimedia computer program, pupils of the secondary school, methodological experiment.

Зважаючи на вміння, якими учні повинні оволодіти на уроках англійської мови в основній школі, аналізуючи стан навчання англomовного читання в сучасній школі, специфічність природи читання, складність контролю протікання цього процесу та важливість читання як виду мовленнєвої діяльності, можна зауважити,

що проблема навчання читання досі залишається однією з найактуальніших проблем методики навчання іноземних мов.

Читання – це самостійний вид мовленнєвої діяльності, який входить у сферу комунікативно-суспільної діяльності людей, забезпечує письмову форму спілкування й являє собою процес сприйняття і активної переробки інформації, графічно закодованої в тексті тією чи іншою мовою, займаючи одне з головних місць по використанню, важливості та доступності [6, с. 22].

Нині в методиці навчання читання іноземної школи всебічно дослідженою є психологічна природа читання (Л. С. Виготський, Т. Г. Єгоров, О. О. Вейзе, Т. М. Дрідзе, М. І. Жинкін, І. О. Зимня, З. І. Кличнікова, О. О. Леонт'єв, А. Р. Лурія); сформульовано завдання навчання читання (Б. А. Лapidус, Г. В. Рогова, С. К. Фоломкіна); описано способи контролю розуміння прочитаного тексту (Ж. В. Вітківська, О. О. Вейзе, О. П. Петрашук, І. А. Рапопорт); розкрито питання індивідуалізації навчання читання (М. С. Бернштейн, В. Н. Жуковський, С. Ю. Ніколаєва); вказано на причини виникнення труднощів читання (К. І. Онищенко, І. П. Тисячнюк); описано можливості керування процесом розуміння текстів (В. М. Акент'єва, Н. В. Володин, Ю. А. Гапон, З. І. Кличнікова, І. П. Тисячнюк, С. К. Фоломкіна, В. В. Черниш, С. І. Шевченко, Є. І. Машбиць, Т. В. Рябова).

Методика використання комп'ютерних засобів у процесі навчання іноземних мов виявилась дуже перспективним напрямом і зацікавила науковців багатьох країн. У методичній літературі вчені приділили увагу питанням створення та використання комп'ютерних програм з іноземних мов (Р. Г. Піотровський, О. П. Журавльов, Є. І. Машбиць, Е. Г. Азімов, В. М. Алаликін, Т. І. Коваль, Е. Л. Косенко та ін.); психолого-педагогічних передумов використання комп'ютерних технологій (В. П. Безпалько, І. М. Горелов, Є. І. Машбиць, К. Brown, M. Dehl, M. Grüner, T. Hassert, W.F.J. Stangl, B. Schölkopf); методичний ракурс проблеми висвітлено Б. С. Гершунським, Й. Я. Ривкіндом; фізіолого-гігієнічні вимоги до організації роботи учнів за комп'ютером (Н. С. Полька), лінгвістики та аналізу комп'ютером мовленнєвих повідомлень – Р. Г. Піотровський, К. Jones та ін.; навчання окремих видів мовленнєвої діяльності за допомогою персонального комп'ютера (О. В. Виноградова, Н. П. Кочубей, Л. В. Городнича, Л. Ф. Шашина, В. Ф. Толстоухова, D. Coste, L. Duranton, D. Modar); використанню комп'ютерних ігрових програм для навчання (Ж. Арсаж, М. Г. Євдокимова, М. Б. Ігнат'єва, О. В. Піщенко, Т. І. Коваль, D. Croocall, R. L. Oxrord, K. Jones, A. Wright, D. Betteridge, M. Buckby).

Незважаючи на кількість наукових досліджень, присвячених проблемам навчання англійської мови, в них не описано процесу формування компетентностей в англійському читанні учнів 5 класу, не розроблено системи вправ, що слугують формуванню навчання читання та перевіряють розуміння прочитаного. Не дослідженим є процес читання та розуміння англійського тексту з монітору комп'ютера і не запропоновано ефективних інтерактивних комп'ютерних способів керування процесом читання задля покращення його ефективності.

На основі аналізу методичної та психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду використання сучасних комп'ютерних засобів навчання іноземних мов, а також підручників, навчальних посібників і комп'ютерних програм з англійської мови ми дійшли висновку щодо **актуальності** розробки, запровадження та експериментальної перевірки мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading” для навчання англійського читання учнів основної школи.

Метою цієї статті є проаналізувати організацію експериментальної перевірки методики навчання англійського читання учнів 5-го класу основної школи за допомогою підсистеми вправ мультимедійної комп'ютерної програми.

Узагальнюючи досвід використання комп'ютерних технологій у викладанні мов, учені виділяють 4 типи програм, а саме:

- 6) навчальні (або як визначають їх автори „шкільні”);
- 7) „офісні” програми (для роботи з документацією: текстові процесори, бази даних, електронні таблиці тощо);
- 8) „бібліотечні” програми (бібліотечні програми, конкорданси);
- 9) „домашні” програми (ігри) [11, с. 16].

Ми вбачаємо найбільшу цінність для навчання читання англійською мовою учнів основної школи саме в першій групі програм, тому й розробили програму такого типу.

За визначенням В. П. Беспалька, *навчальна програма* – це сукупність покрокових навчальних процедур, що структурно складаються з навчальної інформації, викладеної в певній системі, спеціальних завдань і необхідних вказівок для правильного виконання цих завдань [1, с. 101].

Мультимедійна комп'ютерна програма розглядається як спеціальний комп'ютерний засіб навчання, що забезпечує подання навчальної, методичного й інформаційно-довідкового матеріалів, індивідуалізує процес навчання, забезпечує інтерактивний зворотний зв'язок, контролюючи якість виконання завдань і засвоєння матеріалу, а також створює сприятливі умови для формування навчальних навичок і вмінь.

Ми визначатимемо *зворотний зв'язок* як зв'язок між комп'ютерним засобом навчання і суб'єктом учіння, який передбачає формування, контроль, оцінку та корекцію мовленнєвих навичок і вмінь того, хто навчається (в нашому випадку – учня 5-го класу основної школи), а також здійснює керування його навчально-пізнавальною діяльністю [9].

Значущість інтерактивності зворотного зв'язку полягає в можливості забезпечити навчальний діалог між учнем і мультимедійною комп'ютерною програмою через гнучкість структури подання знань і певну автономію навчальної діяльності учня, що впливає на якість сприйняття та засвоєння учнями навчального матеріалу.

Говорячи про рівень інтерактивності зворотного зв'язку у навчанні англомовного читання учнів основної школи за допомогою мультимедійної комп'ютерної програми, можна припустити, що вона характеризується можливістю різнопланових реакцій учня, маніпуляції зі статичними та динамічними об'єктами на екрані, використанням мультимедіа та гіпермедіа технологій під час виконання вправ, складною навігацією, але все ж обмежена можливостями мультимедійної комп'ютерної програми, тобто має *обмежений рівень інтерактивності* [4].

Важливість обґрунтування та створення підсистеми вправ для навчання англомовного читання, що лежить в основі мультимедійної комп'ютерної програми полягає в тому, що вона має забезпечити: добір необхідних вправ, що відповідають характеру навичок і вмій читання; визначення необхідної послідовності вправ; розташування навчального матеріалу та співвідношення його компонентів; систематичність і регулярність виконання вправ.

Характеристика розробленої мультимедійної комп'ютерної програми для навчання англомовного читання здійснювалась за показниками, запропонованими М. А. Бовтенко [3, с. 52–53], які складаються з двох груп:

1) *загальні показники* –

- програма створена для вивчення англійської мови;
- рівень володіння мовою А1+;
- п'ятий клас загальноосвітньої школи (11–12 років);
- загальномовний інформаційно-тематичний зміст навчальних матеріалів;
- програма спрямована на навчання читання англійською мовою;
- програма включає підсистему вправ для роботи із шістьма автентичними текстами;
- структура програми є тренувально-контролюючою;

2) *показники, характерні лише для комп'ютерних засобів навчання* –

- програма відповідає вимогам і змісту Програм для загальноосвітніх навчальних закладів [7] і може бути використана з підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України;
- вимоги до комп'ютера: Windows(r) Windows 98, Windows NT 4.0, Windows 2000, Windows XP; 350 MB free space; DirectX 8.1 or higher; Net card; Pentium 133+, 32 MB RAM; SVGA, high color (16-bit); Windows-compatible sound card; миша, клавіатура, колонки (навушники);
- програма використовується в індивідуальному режимі;
- програма має два режими роботи, а саме: on-line та off-line;
- рівень комп'ютерної грамотності для учнів мінімальний.

Програма складається з: пояснювальної записки, реєстрації учня, шести блоків завдань, довідкових блоків (фонетичний довідник, автоматизований словник і граматичний довідник) і контролюючої частини, в якій представлена кількість набраних учнем балів, затрачений час, кількість правильних і неправильних відповідей та оцінка за 12-бальною шкалою.

З метою перевірки запропонованої методики навчання англомовного читання учнями 5 класу основної школи нами було проведено експериментальне навчання, в основі якого покладені основні положення, висунуті до методичного експерименту [5].

Слідом за П. Б. Гурвичем, під методичним експериментом розуміємо організовану для вирішення методичної проблеми спільну діяльність досліджуваних та експериментатора, невід'ємними ознаками якої є:

- 1) точна обмеженість у часі (початок і кінець експерименту);
- 2) наявність попередньо сформульованої гіпотези;
- 3) план та організаційна структура, адекватні висунутій гіпотезі;
- 4) можливість ізольованого врахування методичного впливу фактору, що досліджується;
- 5) вимір вихідного та заключного стану релевантних для проблеми дослідження знань, умінь і навичок учасників експерименту за критеріями, що відповідають специфіці проблеми і меті експерименту [5, с. 39–40].

Основною **метою** методичного експерименту стала перевірка ефективності моделі навчання англомовного читання учнів основної школи з використанням підсистеми вправ мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading”.

Підготовка до проведення експерименту включала в себе аналіз психологічної, дидактичної та методичної літератури з теми дослідження, аналіз існуючих комп'ютерних програм для навчання читання англійською мовою, анкетування вчителів англійської мови з метою виявлення та попередження можливих труднощів під час проведення експерименту, первинну апробацію мультимедійної комп'ютерної програми.

Під час підготовки до проведення експерименту було висунуто таку **гіпотезу**: досягнення високого рівня формування вмій англомовного читання учнів основної школи можливе за умови використання інтерактивного зворотного зв'язку у підсистемі вправ мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading”.

Проведений методичний експеримент складався з підготовчого, основного та підсумкового етапів, у межах яких були поставлені такі **завдання**:

1) провести анкетне опитування вчителів англійської мови для визначення рівня володіння інструментальними навичками користування мультимедійними комп'ютерними програмами для навчання читання та передекспериментальний зріз в учнів 5-х класів з метою визначення вихідного рівня сформованості вмінь читання англійською мовою;

2) провести експериментальне навчання на основі опрацювання навчального матеріалу шести тематичних блоків мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading” за двома варіантами розробленої моделі навчання та визначити досягнутий рівень сформованості вмінь англомовного читання;

3) перевірити ефективність розробленої авторської мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading” для навчання учнів п'ятих класів англомовного читання;

4) опрацювати отримані в процесі експериментального навчання дані, з'ясувати загальну ефективність запропонованої методики навчання і визначити найрезультативніший варіант моделі навчання з метою подальшої розробки методичних рекомендацій щодо застосування мультимедійної комп'ютерної програми „English through Reading” у освітньому процесі.

Структуру методичного експерименту представлено в табл. 1 з відповідними скороченнями: ЕГ-1 – перша експериментальна група; ЕГ-2 – друга експериментальна група.

Таблиця 1

Структура методичного експерименту

Етапи експерименту	Основні завдання	Час проведення	К-сть годин
ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП			
1.1. Анкетне опитування	Визначити рівень використання комп'ютерних засобів навчання вчителями загальноосвітніх шкіл.	Серпень 2013 (19.08.13 – 31.08.13)	4
1.2. Перед-експериментальний зріз	Визначити вихідний рівень сформованості вмінь читання англійською мовою в учнів основної школи відповідно до розроблених критеріїв.	Вересень 2013 (2.09.13 – 10.09.13)	3
ОСНОВНИЙ ЕТАП			
2.1. Експериментальне навчання за двома моделями	Перевірити гіпотезу на основі опрацювання навчального матеріалу мультимедійної комп'ютерної програми “English through Reading”.	Вересень – грудень 2013 (9.09.13 – 20.12.13)	18
2.2. Післяекспериментальний зріз	Визначити досягнутий рівень сформованості вмінь англомовного читання в учнів ЕГ-1 та ЕГ-2 після експериментального навчання.	Грудень 2013 (23.12.13 – 26.12.13)	3
ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП			
3.1. Опрацювання результатів	Розрахувати отримані дані за методами математичної статистики.	Лютий 2014	
3.2. Порівняння рівнів ефективності двох варіантів моделі навчання	Укласти методичні рекомендації щодо застосування мультимедійної комп'ютерної програми “English through Reading” в навчальному процесі.	Березень 2014	

За класифікацією П. Б. Гурвича, цей експеримент був базовим, вертикально-горизонтальним, природним, відкритим методичним експериментом [5].

По вертикалі зіставлявся рівень знань, навичок і вмінь учнів до і після навчання за запропонованою методикою, тобто перевірялася ефективність розробленої підсистеми вправ для навчання читання англійською мовою мультимедійної комп'ютерної програми “English through Reading”.

По горизонталі порівнювалися два варіанти організації навчальної діяльності під час опанування учнями навчального матеріалу тематичних блоків мультимедійної комп'ютерної програми із наявним інтерактивним зворотним зв'язком та аналогічної підсистеми вправ без інтерактивного зворотного зв'язку.

За ступенем наближеності експерименту до природного навчального процесу нами було обрано природний експеримент (експеримент проводився у звичайних класах, без спеціального відбору учнів, у звичайних навчальних умовах).

Варійована умова експерименту полягала у зміні характеру роботи учнів за типом педагогічної взаємодії під час виконання навчальних завдань, що знайшло своє втілення у керуванні навчальним процесом між учителем і комп'ютерним мовленнєвим середовищем.

В експериментальному навчанні неварійованими чинниками виступали:

- кількість учасників експерименту;
- тривалість експериментального навчання;
- кількість уроків, відведених на навчання;
- кількість етапів навчання;
- завдання перед- і післяекспериментальних зрізів;

- використаний навчальний матеріал;
- умови проведення експерименту;
- критерії рівня сформованості вмінь у читанні англійською мовою;
- експериментатор.

Методичний експеримент проводився в природних умовах з вчителями англійської мови Кам'янець-Подільського району та учнями 5-х класів Кам'янець-Подільської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 імені Т. Г. Шевченка Хмельницької області та Романковецької гімназії Сокирянського району Чернівецької області з 19.08.2013 р. до 31.03.2014 р.

Вибір навчальних закладів для проведення експерименту було зумовлено їх сучасним технологічним обладнанням, необмеженим доступом учнів до комп'ютерного класу та мережі Інтернет, а також відповідністю навчальної програми завданням експериментальної частини нашого дослідження. Загалом в експериментальному навчанні взяли участь 62 учні: перша експериментальна група – 31 учень, друга експериментальна група – 31 учень. У першій експериментальній групі (ЕГ-1) навчання здійснювалось за одним варіантом методики, а в другій експериментальній групі (ЕГ-2) – за іншим.

Зупинимось детальніше на кожному з етапів експерименту.

Завданням передекспериментального зрізу було визначити вихідний рівень навченості учнів п'ятого класу. Об'єктами контролю виступали вміння учнів розуміти основний зміст прочитаного тексту англійською мовою. З цією метою учням після читання автентичного англомовного тексту пропонувалось для виконання чотири тестових завдання:

- вибір варіантів відповідей із запропонованих (multiple choice);
- вибір варіантів відповідей із альтернативних запропонованих (true – false);
- перехресний вибір відповідей із частин речень (matching);
- впорядкування, відновлення логічної послідовності речень із тексту (rearrangement).

До початку виконання тестових завдань кожному учневі слід було зазначити ім'я та прізвище, школу, клас, дату виконання та заповнити бланки тестових відповідей, на яких знаходилося завдання та матеріал для виконання.

Тестові завдання укладалися з дотриманням основних вимог, визначених у науковій літературі, а саме:

- однозначність інструкції;
- чітке формулювання основної частини завдання;
- простота синтаксичної структури завдання;
- однакова довжина усіх відповідей;
- відсутність у тексті інструкції підказок на правильну відповідь;
- слова в інструкції до завдання та відповіді не повинні повторюватися;
- відсутність серед неправильних відповідей тих, що впливають одна з іншої;
- формулювання дистракторів без використання висловів „всі згадані”, „жоден із згаданих”, так як вони сприяють відгадуванню правильної відповіді;
- виключення завдань, що містять оціночні судження та думку учня з того чи іншого питання;
- неможливість жодного з дистракторів бути частиною правильної відповіді, що перетворюється за додаткових умов у правильну;
- відповідь на одне запитання не має слугувати ключем до правильної відповіді на інші питання [10, с. 112–113, 118–120].

Укладання інструкцій до тестів здійснювалось за послідовністю, визначеною І. А. Цатуровою: визначено цілі тестування, характеристика об'єкту тестування, описано процедуру тестування; охарактеризовано типи завдань; охарактеризовано методику оцінювання, включаючи критерії. Відповідно до однієї з методик оцінювання, що пропонує вчена, бал визначається кількістю правильно виконаних завдань для тестів, що вимагають вибіркового відповідей або обмежено-продуктивних відповідей [8, с. 73–86].

Процедура оцінювання відбувалася шляхом порівняння відповіді учня з попередньо складеним ключем. За кожну правильну відповідь учень отримував 0,5 бали, за неправильну – 0 балів. Тестові завдання містили 24 запитання, тому максимальна кількість балів, яку міг отримати учень за виконання всіх завдань, складала 12 балів.

Для визначення вихідного балу рівня розвитку умінь англомовного читання учнів ми використали формулу В. П. Беспалька: $K = Q/N$, де Q – кількість набраних балів, N – максимальна кількість балів [2, с. 121]. Виконання завдання вважалось задовільним, якщо K становило не менше 0,7. Після опрацювання результатів ми отримали такі середні показники передекспериментального тестування в ЕГ 1 – 0,45, в ЕГ 2 – 0,44.

Як свідчать результати передекспериментального зрізу, середній коефіцієнт навченості обох груп є нижчим за 0,7. Це підтверджує наше припущення про необхідність проведення експериментального навчання з використанням розробленої нами підсистеми вправ для навчання англомовного читання мультимедійної комп'ютерної програми 'English through Reading'.

Після експериментального навчання був проведений післяекспериментальний зріз, завдання якого були ідентичні завданням передекспериментального зрізу. Проаналізуємо отримані результати з метою визначення ефективнішого варіанту методики навчання англомовного читання учнів основної школи (див. таблиця 2).

Таблиця 2

Середні показники перед- і післяекспериментального зрізів для визначення рівня сформованості вмінь англomовного читання

Індекс групи	Середній коефіцієнт навченості за результатами передекспериментального зрізу	Середній коефіцієнт навченості за результатами післяекспериментального зрізу	Приріст
ЕГ1	0,45	0,74	0,29
ЕГ2	0,44	0,68	0,24

Аналіз результатів післяекспериментальних зрізів показав, що використання підсистеми вправ для навчання англomовного читання мультимедійної комп'ютерної програми 'English through Reading' привело до значного приросту рівня розвитку умінь читання учнів основної школи. Середній коефіцієнт навченості в обох експериментальних групах підвищився (ЕГ-1 на 0,29; ЕГ-2 на 0,24). Учні ЕГ-1 досягли рівня навченості (за В. П. Беспальком) вищого за достатній, що свідчить про ефективність розробленої нами методики навчання англomовного читання учнів основної школи за допомогою мультимедійної комп'ютерної програми "English through Reading" і доцільність її впровадження в освітній процес.

Для наукового визначення ефективності однієї з розроблених методик і достовірності отриманих результатів ми перевірили результати за допомогою критерію ϕ^* – кутове перетворення Фішера і підтвердили їх достовірність.

Отже, результати експериментального навчання, підтверджені за допомогою методів математичної статистики, дозволяють стверджувати, що методика навчання англomовного читання учнів основної школи за допомогою підсистеми вправ із використанням інтерактивного зворотного зв'язку у мультимедійній комп'ютерній програмі 'English through Reading' виявилась ефективнішою від методики використання аналогічної підсистеми вправ без інтерактивного зворотного зв'язку.

Розроблена нами методика може бути рекомендована для впровадження в освітній процес з метою покращення якості навчання англomовного читання учнів основної школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В. П. Программированное обучение (дидактические основы) / Владимир Павлович Беспалько. – М. : Изд-во „Высшая школа”, 1970. – 300 с.
2. Беспалько В. П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия) / Владимир Павлович Беспалько. – М. : Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж : Издательство НПО “МОДЭК”, 2002. – 352 с.
3. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика : Учебное пособие / Марина Анатольевна Бовтенко. – М. : Флинта : Наука, 2005. – 216 с.
4. Вембер В. П. Методичні основи проектування та використання електронного підручника з інформатики для загальноосвітньої школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Вікторія Павлівна Вембер. – К, 2008. – 20 с.
5. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков (Спецкурс) / П. Б. Гурвич. – Владимир : Изд-во Владимирского гос. пед. ин-та им. П. И. Лебедева-Полянского, 1980. – 104 с.
6. Лингвистика текста и обучение ознакомительному чтению в средней школе : Пособие для учителей / [Под ред. М. Д. Городниковой, Н. И. Супрун, Э. Б. Фигон и др.] – М. : Просвещение, 1987. – 160 с.
7. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов : Англійська мова; Німецька мова; Французька мова; Іспанська мова. 5–9 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 160 с.
8. Цатурова И. А. Компьютерные технологии в обучении иностранным языкам. Учебно-методическое пособие / И.А. Цатурова, А. А. Петухова. – М. : Высш. школа, 2004. – 95 с.
9. Чекаль Г. С. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов / Г. С. Чекаль, Т. І. Коваль // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КДПУ: Мова, освіта, культура: наукові парадигми і сучасний світ. – К. : Вид. центр КДПУ. – Вип. 2. – 2000. – С. 214–218.
10. Чельшкова М. Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: Учебное пособие / Марина Борисовна Чельшкова. – М. : Логос, 2002. – 432 с. : ил.
11. Hardisty D. CALL / D. Hardisty, S. Windeatt – Hong Kong : Oxford University Press, 1990. – 165 p.

УДК 81'233-057.87

Касьянова Л. С., старш. викладач,
Слезенко А. О., старш. викладач,
кафедра іноземних мов ФЕФ
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЗНАЧУЩІСТЬ РЕФЛЕКСІЇ У СТВОРЕННІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЕКОНОМІКИ

Стаття стосується теоретико-методологічних і практичних засад удосконалення психологічного забезпечення щодо підвищення інноваційної готовності викладачів до роботи в нових умовах. Це дає можливість підвищити ефективність роботи й отримати результат.